

YETİŞKİNLERDE BEDEN İMGESİ BAŞ ETME STRATEJİLERİ VE ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Kahraman GÜLER* & Ayşe Mine TUNCAY**

Öz

Bu çalışma, yetişkin beden imgesi baş etme stratejileri ve çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada gönüllülük esasına bağlı olarak 178'i kadın 147'si erkek olmak üzere toplam 325 yetişkin katılımcı bulunmaktadır. Araştırmada demografik veri formu, Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği (BİBSÖ) ve Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, beden imgesi baş etme stratejileri ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği'nin olumlu mantıksal kabullenme alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği ve kadınların erkeklere göre daha yüksek puan aldığı görülürken, görünüşü düzeltme ve kaçınma alt boyutu cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nin fiziksel istismar ve fiziksel ihmal alt boyutlarının da cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiğini ve erkeklerin kadınlara göre daha yüksek puan aldıkları görülürken, duygusal istismar, duygusal ihmal ve cinsel istismar alt boyutları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Medeni durum değişkeni de görünüşü düzeltme, duygusal istismar ve fiziksel istismar alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermektedir ve bekarların, evlilere göre daha yüksek puan aldıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri, Çocukluk Çağı Travmaları, Travma*

THE INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE BODY IMAGE COPING STRATEGIES AND CHILDHOOD TRAUMAS

Abstract

This study aimed to examine the relationship between body image coping strategies and childhood traumas. The sample of the research consisted of 325

* Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikoloji Bölümü, kahramanguler@aydin.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-0049-0658>

** Psikolog, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikoloji Bölümü, aysetuncay@stu.aydin.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9506-8320>

Not: Bu araştırmanın yapılabilmesi için İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Kurul Komisyonu'ndan 04.05.2021 tarih ve E-88083623-020-12375 Sayısı ile Etik Kurul İzni alınmıştır.

Önerilen Atf: Güler, K., Tuncay, A. M. (2021). Yetişkinlerde Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri ve Çocukluk Çağı Travmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Akademik Hassasiyetler*, 8(17), 193-221.

individuals with a total of 178 females and 147 males who participated in the study voluntarily. Personal Information form, Body Image Coping Strategies Scale (BICSI) and Childhood Trauma Scale (CTQ) were used in the study. Significant differences were found between the body image coping strategies and childhood trauma. While the positive rational acceptance sub-dimension of the Body Image Coping Strategies Scale differed significantly with regard to gender and women obtained higher scores than men, the appearance fixing and avoidance sub-dimension did not differ significantly in terms of gender. The physical abuse and physical neglect sub-dimensions of the Childhood Trauma Scale also differed significantly according to the gender and men obtained higher scores than women, emotional abuse, emotional neglect and sexual abuse sub-dimensions did not differ significantly with regard to the gender variable. The marital status variable also showed a significant difference in appearance fixing, emotional abuse, and physical abuse sub-dimensions, and it was observed that single participants obtained higher scores than married ones.

Keywords: Body Image Coping Strategies, Childhood Traumas, Trauma

Giriş

İnsan, yaşamı boyunca kendine dair geliştirdiği beden imgesi olan bir varlıktır. Bu, kişinin kendisini algılamasını, kimliğini ve nasıl bir insan olduğu hakkındaki fikrini etkilemektedir (Yavuzer, 2002, Kırat'tan 2019:2). Kişinin geliştirdiği bu algı, kendisini nasıl bir insan olarak algılamasıyla beraber kendisine biçtiği değeri de şekillendirebilmektedir (Yörükoğlu, 1990, Kırat'tan 2019:2). Bir insanın kendilik algısının merkezi, onun bedenidir ve bu kişinin kendisi hakkındaki duygu ve düşüncelerini etkilemektedir (Demiralp vd., 2015:83). Muth ve Cash (1997:1438) ise beden imgesini, bireyin dış görünümüne dair tutumu olarak yorumlamaktadır. Yani beden imajı, bireyin kendi dış görünüşü ile ilgili ne düşündüğü, nasıl hissettiği ve davrandığını göstermektedir.

Çocukluktan itibaren şekillenen beden imgesi kavramı cinsiyet, yaş, köken ve kültür gibi faktörlerden etkilenecek gelişmektedir (Kırat, 2019:16). Çocukluktan ergenliğe kadar gelişimini sürdüren bu kavram, insanın fiziksel özellikleri, toplumun bu fiziksel özelliklere dair algısı ve medyanın yarattığı beden algısı gibi faktörler çerçevesinde şekillenmeye devam etmektedir (Koç, 2004:235).

Şekillenen bu algı, yani bireyin kendi vücudundan memnun olma seviyesi, beden imgesinden hoşnut olma şeklinde tanımlanır (Güneş, 2009:1). Fakat bu aynı zamanda kişi için bir hoşnutsuzluk olarak da açığa çıkabilmektedir (Doğan, Sapmaz & Totan, 2011:122).

Beden imgesi, yapılan çeşitli çalışmalarda da farklı yönlerden incelenerek anlaşılmaya çalışılmaktadır (Koff & Sangani, 1996:52). Gelişen bu algıda medyanın da kişi üzerindeki etkisi yadsınamaz bir haldedir. Bu imge, oluşturan kilo algısı ve kişinin yaptığı egzersizler medyadan da etkilenebilmektedir (McCabe, Ricciardelli & Finemore, 2002:147). Bunun yanı sıra ailenin de çocuğun beden algısında etkili olduğu söylenebilir. Örneğin; kusursuz olma çabasına sahip bir birey, bunu ailesinden öğrenmiş olabilir ya da ailesinin sevgisini elde etmek için kusursuz olmak ve öyle

görünmek için uğraş gösteriyor olabilir. Bu noktada sosyal öğrenme ile aileyi taklit ederek geliştirilen bir beden algısı çocukta her anlamda olduğu gibi bedensel olarak da kusurlu görünmekten kaçınma ile kendini gösterecektir (Özteke, 2015:2). Bu nedenle bireyin bedenine karşı kabul ile yaklaşması ve bedeninden memnuniyet duyması, hayat standartlarının olumlu gelişimi için gerekli olmakla beraber, kişinin vücuduyla alakalı olumlu ya da olumsuz tüm değerlendirmelerinde etkili olur (Aydın & Vural, 2018:112).

Bireyin bedenine dair yaptığı değerlendirmelerin zaman zaman gerçekçi yaklaşımlar sunmaması durumu ile de karşılaşılabilir. Bazı durumlarda insanlar dış dünyadan da etkilenerek kendilerini olduğundan daha farklı görebilir ve var olan beden imgeleri, hayalini kurdukları imgeden de farklılaşırsa bu kişi için bir üzüntü kaynağı haline gelebilir (Atik & Örtün, 2008:19). Olumsuz bir beden algısının yaratacağı olası sorunlar da dikkate alınmalıdır. Bu algının olumsuz biçimde gelişmesi durumunda insanlar farklı farklı psikolojik sorunlar deneyimleyebilir, kendilerini kötü olarak etkileyecek bir yoğunlukta iç dünyalarına dönebilir ve sosyal yaşamdan kopma durumunun da ortaya çıkması ile yıpranabilmektedirler (Haspolat & Kağan, 2017:142).

Kişinin ruhsal sağlığında ve hayat kalitesinde olumsuz etkiler bırakabilen olumsuz beden algısı, insanın bedenini yanlış değerlendirmesine yol açan çeşitli psikiyatrik bozukluklara, depresyona, düşük benlik saygısına ya da sosyal kaygıya sebep olabilmektedir (Doğan vd., 2011:122).

Çocukluktan itibaren geliştiğinden bahsettiğimiz beden algısının, deneyimlenen örseleyici yaşantılara bağlı olarak neden olabileceği sonuçlar bunlardır. Bunun yanı sıra çocuklukta deneyimlenen bazı olayların da çocuğa zarar vermesi ve yetişkinlikteki yaşamını etkilemesi mümkündür. Bu etkiler kısa ya da uzun vadede kaygı bozukluğu, disosiyasyon, depresyon, korku, somatizasyon gibi olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir (Bilim, 2012:2).

Bu sebeple benlik kavramı ile yakından ilişkili olan beden imgesinin olumsuz olduğu insanlarda hangi tür baş etme stratejilerinin kullanıldığı bilinmesi, hem psikiyatrik bozuklukları (örneğin, depresyon, yeme bozuklukları) tedavi ederken hem de bedensel kusura sahip kişilerin ruh sağlığını korumak ve iyileştirebilmek için yardımcı olacağı düşünülmektedir (Doğan vd., 2011:122).

Birey, beden imgesi ile baş etmede öncelikli olarak görünüşü düzeltme ve kaçınma stratejilerini kullanmaktadır. İnsan, beden imgesiyle alakalı algı ve tutumları ile baş etmek için kusurlu bulunduğu yanlarını düzeltmeye çalışır veya kendisine beden imgeleriyle alakalı düşüncelerini hatırlatacak ortamlardan uzak tutmaya çalışır. Bunlarda görüşünü düzeltme ve kaçınma davranışlarıdır (Özteke, 2015:53). Cash, Santos & Williams, (2005) “Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri” ölçeğini geliştirdikleri çalışmalarında bireyin beden imajına dair olumsuz tutumlarıyla baş etmede kullandığı stratejileri “Görünüştü Düzeltme”, “Olumlu Mantıksal Kabullenme” ve “Kaçınma” stratejileri şeklinde ortaya koymuşlardır.

GörünüŖü düzeltme stratejisi, bireyin kendisini kusurlu bulduğu ya da içinde yaŖadığı kültür tarafından onaylanmamıŖ olarak görülen dıŖ görünüŖle alakalı taraflarını gizleme veya düzeltmesi Ŗeklinde tanımlanmaktadır. Özetle bu strateji, insanın dıŖ görünümündeki olumsuzluklarla alakalı yaptığı deđiŖiklikler üzerinden ilerlemektedir (Güney, 2007, Acarer, 2019'dan:37).

Bu stratejiyi kullananlar genelde makyaj ve saç yapma, peruk kullanma, solaryum, cilt beyazlaŖtırma, diyet ve egzersiz yapma, güzellikle alakalı algılarına uygun kıyafet seçimleri ve estetik yaptırma gibi davranıŖlarda görünüŖleri ile alakalı kabul etmekte zorlandıkları taraflarını gizleyebilmek ve bununla alakalı deđiŖiklikler yapabilmek için fazlasıyla vakit harcarlar (Walker & Murray, 2012, Özteke, 2015'ten:53).

Kaçınma davranıŖında birey, kilosu ve bedeniyle alakalı konuşmama, bol kıyafetler tercih etme, aynaya bakmama gibi birçok davranıŖ ortaya koymaktadır. Beden imgesiyle alakalı stres yaratan durumlardan uzak duran birey, görünüŖünü ortaya çıkarabilecek dans ve egzersiz gibi aktivitelerden de uzak kalabilmekte hatta evden makyajsız çıkmama gibi davranıŖlar sergileyebilmektedir. Dolayısıyla bu davranıŖ bireyin özel hayatına etki edebilir. KiŖi, sosyal ortamlardan uzak durabilir ve romantik iliŖkilerinde bu davranıŖı sürdürerek etraflarında olan insanlardan kaçınabilmektedir. Fiziksel özelliklerini ortaya çıkarabilecek durumlarla ve fiziksel olarak beğendiği hem cinsleri ile arasına mesafe koyabilir ya da kendilerine göre var olan bedensel kusurlarının ortaya çıkmasını engelleyebilmek için fotoğraf çekilmekten ve hatta insanlarla kucaklaŖmaktan kaçınabilirler (Özteke, 2015:54).

Üçüncü strateji olan olumlu mantıksal kabul, bireyin beden imgesine dair pozitif bir bakıŖı açısı ile hareket etmesini ve mantıksal kabullenmeyi içermektedir. Bu strateji, kaçınma ve görünüŖü düzeltme stratejilerine kıyasla daha iŖlevseldir (Cash vd., 2005:197).

Çocukluk ağı travmaları, kiŖinin ihmal edilmesi, istismara uğraması veya travmatik bir senaryoya tanıklık etmesi durumlarında ortaya çıkabilmektedir. Bu durumda çocuğun istismarı ve ihmali ile ortaya çıkan travmatik durumların daha iyi anlaşılabilmesi adına istismar ve ihmalin tanımlanması uygun olacaktır. Bu tanımlamalar yapılırken istismarın tıbbi, hukuki, psikolojik ve sosyolojik açıdan ele alınıyor olduğu ve tanımlarında bu disiplinler üzerinden ele alındığı unutulmamalıdır (Polat, 2016:21).

İstismarın tanımında dikkat edilen unsurlar “tekrar eden, kasıtlı olan, çocuğun fiziksel, zihinsel, psikososyal geliŖimine ve sağlığına olumsuz etki eden” durumlardır. “ocuğun ihmali” ise en az istismar kadar önemlidir. Çocuğa bakmakla sorumlu olan kiŖilerin üzerine düşen maddi ve manevi yükümlülükleri yerine getirmemesi yani ihmal etmesi durumu söz konusudur. Genel anlamda bakıldığında ihmal pasif, istismar ise aktif davranıŖlardan meydana gelmektedir (Pelendecioğlu & Bulut, 2009:50).

İstismar kavramı bir sağlık alıŖanı tarafından ele alındığında ondan elde edilmesi beklenen bilgiler temelinde ilerleteceği süreçte hekimin sorumlulukları, öykü almak, fiziksel muayene ve laboratuvar sonuçlarını incelemek üzerine olacaktır. Bu süreçte hekimin, olay dıŖındaki insanları

gereksizlikçe sürece dahil etmeme, olaya karşı umursamaz davranmama ya da dramatize etmeme, çocuğu suçlayıcı veya eleştirici yorumlarda bulunmama, çocuğu istismarcı ile karşı karşıya getirmeme, çocuğun durumundan yetkililere bahsetmek zorunda olduğu için çocuğa anlattıklarının bir sır olarak kalacağını söylememe ve olanları unutmaması konusunda çocuğun üzerinde baskı kurabilecek söylemlerden kaçınma gibi sorumlulukları da bulunmaktadır (Acehan, Bilen, Ay, Gülen, Avcı & İçme, 2013:599).

Hukuki açıdan bakıldığında ise yaşamsal, gelişimsel ve güvenlik haklarının korunup korunmadığı önem kazanmaktadır. Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre çocuğun tıbbi bakım, beslenme, barınma gibi temel yaşamsal hakları ve eğitim, oyun, dinlenme, öğrenme ve fikir özgürlüğüne sahip olma gibi gelişimsel hakları bulunmaktadır. Korunma hakkı da direkt olarak ihmal ve istismar ile alakalıdır. Tüm bunlar çocuğun ihmal ve istismar senaryolarından korunmasını amaçlamaktadır (Uğurlu & Gülsen, 2014:12).

Çocuğun bu süreçte ruh sağlığı açısından değerlendirilmesi de oldukça önemlidir. İstismar, çocuğun sosyal, bilişsel, duygusal ve davranışsal gelişimine etki edebilir ve hatta kalıcı izler bırakabilir. Çocuğun iletişim becerileri, yakın ilişki kurabilme seviyesi, duygu durumu, akademik başarısı ve davranışlarındaki saldırganlık oranı gibi faktörlere dikkat edilmesi de psikolojik açıdan değerlendirilmesi için gerekmektedir (Taner & Gökler, 2004:83).

Hassas bir konu olması sebebiyle farklı disiplinler tarafından ciddiyle ele alınan ihmal ve istismar birçok sonuca sebep olabilmektedir. Örneğin, çocuklar ihmal ve istismar gibi örseleyici deneyimler sonucunda kaygılı bir kişiliğe sahip olabilir. Bu durumda korkunun yarattığı güvende hissetme ihtiyacı da karşılanmazsa kaygılı durum daha da kuvvetlenir ve bakım veren ile güvende hissetmeme durumu da güvensiz bağlanmaya sebebiyet verebilir (Can & Yılmaz, 2017:539). Bu süreçte çocuğun yaşadığı durumu tam olarak anlamak önem kazanmaktadır.

Çocuk istismarıyla ilgili başlığa DSM-I (1952) ve DSM-II (1968) 'de yer verilmemiştir. Ancak konu DSM-III te çocuk kötüye kullanımı olarak yer almıştır. DSM-5'te ise konu. "Klinik İlgi Odağı Olabilecek Diğer Durumlar" başlığının altında "Çocuğa Kötü Muamele ve Çocuğu Boşlama Problemleri" içinde, "çocuğa bedensel sömürü", "çocuğa cinsel sömürü", "çocuğu boşlama", "çocuğa ruhsal sömürü" şeklinde yer almaktadır (DSM-5, 2014, Aydın, 2018'den:33).

Çocuklar farklı şekillerde istismara uğrayabilmektedirler. Çocuk istismarı 4 kategoride ele alınmaktadır (Polat, 2016:20). Bunlar;

1. Fiziksel istismar
2. Cinsel istismar
3. Duygusal istismar
4. İhmal

Fiziksel istismarda "çocuğun kaza dışı yaralanması" söz konusudur ve vücutta sıyrıklar, kırıklar, yanıklar ve lezyonlara rastlanmaktadır. En fazla

karşılaşılan durum çocuğun fiziksel şiddet görmesi, dövülmesidir (Polat, 2016: 20). Fiziksel istismara uğrayan çocuklarda rastlanan bu bulguların zamanla kötüleşmesi ve ailenin bu durumdan tedirgin olmasıyla acile başvurulabilir ve sağlık çalışanlarına da çocuğun başına gelenlerin aktarıldığı sırada gerçekleri çarpıtarak aktarma durumu yaşanabilmektedir (Pelendecioğlu & Bulut, 2009:50). Fiziksel istismarda çocukların cinsiyetleri açısından bir farklılık yoktur. Ancak çocuklar en sık dört-sekiz yaşları arasında fiziksel istismara uğramaktadırlar (Kaplan vd., 1999:3)

Cinsel istismar kavramı, cinsel gelişimi hala devam eden bir çocuk ya da ergen kişinin, bir yetişkinin cinsel dürtülerini karşılamak amacıyla, güç kullanma, tehdit ya da kandırmayla çocuğu kullanmaya çalışmasıdır. Eğer çocuğu istismar eden kişi ile çocuğun kan bağı var ise de bu durum ensest şeklinde tanımlanmaktadır (Aktepe, 2009:33). Cinsel istismarın kesin olarak şiddet içermesi gerekmez, bu açıdan çocuğun buna onay verip vermemesine bakılmaz (Nurcombe, 2000, Alpaslan, 2011'den:194). Alpaslan (2011:196), cinsel istismara uğrayan çocukların belli başlı özelliklerinden bahsetmiş ve istismarcı için çocuğun ideal mağdur olarak görülmesine sebep olabilecek unsurları açıklamıştır. Bu özelliklerden ilki olan merak, çocuğun etrafına olan ilgi ve alakası ile ilişkilidir ve çocuğun büyürken cinsellikle ilgili artan merakının da toplumda bu konulardan bahsedilirken çekinilmesine sebep olan tabularla birleştiğinde çocuk için daha da merak uyandıran bir konu haline gelmesinden bahsedilmiştir. Bu da çocuğun istismarcı tarafından kullanılmasına ön ayak olabilen sebeplerden birisi olarak verilmiştir. Bahsedilen bir diğer unsur ise çocuğun ilgi ve sevgi ihtiyacıdır. Bir çocuğun bariz şekilde ihtiyaç duyduğu ilgi ve sevgi, çocuğun özellikle bu konudaki ihtiyaçlarının giderilmediği durumlarda istismarcı için kullanılabilir bir silah haline gelebilmektedir. Bunun yanı sıra çocuğun yetişkin bir kişi tarafından yönlendirilmeye açık olması da savunmasızlık yaratır ve istismarcı için kullanılabilir bir başka durum olarak karşımıza çıkabilir. Bir diğer unsur ise çocuğun, ailesinin tepkisini ölçmemesi ve kızabileceklerinden veya çocuğun özgürlüğünü kısıtlayabileceklerinden korkmasıyla olan biteni gizlemeye çalışması olarak karşımıza çıkmaktadır (Alpaslan, 2011:196).

Duygusal istismar, çocuğun veya gencin ihtiyaç duyduğu alakayı göstermeyerek ilgisiz ve sevgisiz bırakılması, bu anlamda gerekli bakımın verilmemesi ya da olumsuz davranışlara maruz bırakılması ile gelişen psikolojik açıdan zarar verme durumudur. Bu tutumlar çocuğun ya da gencin üstünde etkisi olan insan ya da insanlar tarafından gösterilir (Polat, 2016:20). Bu olumsuz tutumlar çocuğun yeteneklerini aşağılama, altından kalkmakta zorlanacağı görevler verme ve bunu başaramadığında alay etme, psikolojik iyi olma halini olumsuz etkileyebilecek hakaretler etme ve çocuğu tehlikeli davranışlara teşvik etmeye çalışmak şeklinde açıklanabilir. Tüm bunlar sonucunda çocuk kendisini önemli olmayan, sevilmeyi hak etmeyen ve eksik bir birey olarak görebilmektedir (Dağlı & Dinleyici, 2016:19).

İhmal, çocuktan sorumlu olan bakım vereninin sorumluluğunu üstlenmeyerek, çocuğu bedensel ve duygusal olarak ihmal etmesi durumudur.

Beslenme, tıbbi ihtiyaçlar, duygusal gereksinimler ya da temel yaşam gereksinimleri için ihtiyaç duyulan ilgiden mahrum bırakma olarak açıklanmaktadır. Büyüme hızı normal olarak ilerlemeyen, eğitim gereksinimleri eksik kalan, temel sağlık hizmetlerinden faydalanamayan çocuklarda ihmal düşünülmelidir (Polat, 2016:20).

Sonuç olarak yapılan araştırma; yetişkin bireylerde beden imgesi baş etme stratejileri ve çocukluk çağı travmalarının arasında bir ilişki olup olmadığını incelemek üzerine kurulmuştur.

1.Yöntem

1.1.Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, en az iki değişkenin aralarındaki ilişkinin varlığını ve derecesini öğrenmek için kullanılan model olarak tanımlanmaktadır (Karaşar & Ögülmüş, 2016: 473).

1.2. Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örnekleme 18 yaşından büyük olan yetişkinleri kapsamaktadır. Araştırmada basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Tüm katılımcılar araştırmaya gönüllülük esasına bağlı olarak katılım sağlamışlardır. Örneklem grubu 178'i kadın (%54,8), 147(%45,2)'si erkek olmak üzere 325 kişiden oluşmaktadır. Katılanların %14.8'i 18-23 yaş arası, %40.6'sı 24-29 yaş arası, %34.2'si 30-39 yaş arası, %10.5'i 40 yaş ve üzeri, %2.5'i ortaokul mezunu, %8'i lise mezunu, %75.1'i üniversite mezunu, %14.5'i yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri mezun, %48.6'sı evli, %51.4'ü bekarıdır.

Katılımcıların yaş ortalaması ($\bar{X}=30$, $SS=7$), en küçük yaş 18 en büyük 56'dır. Kardeş sayısı ortalaması ($\bar{X}=3$, $SS=2$), en az kardeş sayısı 1 en çok 12'dir. Kardeş sırası ortalaması ($\bar{X}=2$, $SS=1$), kardeş sırası en az 1, en çok 9'dur.

1.3. Veri Toplama Araçları

1.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu formda kişilere cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni hal, kardeş sayısı ve kardeş sırası ile ilgili sorular sorulmuştur.

1.3.2. Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği (BİBSÖ)

Cash vd., (2005) tarafından geliştirilmiş olan Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği; Doğan vd., (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği, 29 maddelik dörtlü likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin, görünüşü düzeltme, olumlu mantıksal kabullenme ve kaçınma olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. Bunlardan alınan puanların yüksek olması o boyutlar ile alakalı baş etme stratejilerinin de yüksek olduğu

anlamına gelmektedir. Bu çalışmada ölçeğin güvenilirlik katsayıları, görünüşü düzeltme boyutu için .86, olumlu mantıksal kabul boyutu için .75, kaçınma boyutu için de .75 şeklinde verilmiştir (Doğan vd., 2011: 127).

1.3.3. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ)

Berstein ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş olan CTQ-28, ölçeği beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçek Şar (1996) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış olup beş alt ölçek ve 28 maddeden meydana gelmektedir. Alt ölçekler; duygusal istismar, fiziksel istismar, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel istismarı ölçmektedir. Bu maddelerden alınan puanların yüksek oluşu, çocukluk çağı travma yaşantılarının sıklığını göstermektedir. Şar (1998: 1058) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan ölçeğin güvenilirliği Cronbach alpha değeri ile test edilmiş ve .90 bulunmuştur.

1.3.4. Verilerin Analizi

Verileri toplamak için kullanılan istatistik programı SPSS25 olarak seçilmiştir. Toplanan verilerin sayısal hale çevrilerek programa girilmesi ile bu verilerin analizleri gerçekleştirilmiştir.

Verilerin normal dağılıp dağılmadığına verilerin incelemesi yapılmadan önce bakılmıştır. Analizlerin küçük gruplarla ($n < 30$) yapılacağı durumlarda verilerin normal dağılıp dağılmadığına bakarken araştırmacıyı daha güvenilir sonuçlara ulaştırdığı için Shapiro Wilk testinden faydalanılmaktadır. Daha fazla katılımcı gruplarının yer aldığı çalışmalarda ($n \geq 30$) da olabilecek en doğru sonuçlara ulaşılabilmesi için Kolmogrov-Smirnov testinden yararlanılması tavsiye edilmektedir (Öztuna, Elhan & Tüccar, 2006: 175). Bu nedenle yapılan çalışmada kullanılan değişkenlerin örneklemdeki normallik dağılımını incelemek için Kolmogrov-Smirnov testinden faydalanılmıştır.

Katılımcı sayısı 325 olduğu için ($n \geq 30$) Kolmogorov Smirnov testinin p değerine kontrol edilmektedir. Ölçeklerin ve alt boyutlarının tamamının p değerinin 0.05'in altında olması sebebiyle normal dağılımın olmadığı sonucuna varılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilirken %95 olan güvenilirlik düzeyi baz alınmıştır. Nicel verilerin karşılaştırması yapılırken parametrik olmayan iki grubun farkını incelemek adına iki bağımsız değişken testi olarak Mann-Whitney-U testinden faydalanılmıştır. Nicel veriler karşılaştırılırken parametrik olmayan birden çok grubun farkının analizi içinse Kruskal Wallis-H testinden yararlanılmıştır. Araştırmadaki bağımlı ve bağımsız değişkenlerin ilişkisinin testi de Spearman Korelasyon Analizi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Korelasyon katsayısıyla ilgili sayısal sınırlar mevcuttur. 0.00 ve 0.30 değer sınırları içerisinde yer alan bulgular düşük düzey bir ilişkiyi, 0.31 ve 0.70 değer sınırları içerisinde yer alan bulgular orta düzey bir ilişkiyi, 0.71 ve 1.00 değer sınırları içerisinde yer alan bulgularsa yüksek düzey bir ilişkiyi işaret etmektedir (Büyüköztürk, 2011: 33).

1.3.5. Etik Konular

Bu araştırmanın yapılabilmesi için İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Kurul Komisyonu'ndan 04.05.2021 tarih ve E-88083623-020-12375 Sayısı ile Etik Kurul İzni alınmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Yaş, Kardeş Sayısı, Kardeş Sırası Değişkenleri ile Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Ait Bulgular

	Yaş	Kardeş Sayısı	Kardeş Sırası
Görünüşü Düzeltme	-,168**	-,141*	-,118*
Olumlu Mantıksal Kabullenme	-0,018	-0,053	-0,022
Kaçınma	0,075	,146**	0,053
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	0,058	,166**	0,001
Duygusal İstismar	-0,042	0,076	-0,045
Fiziksel İstismar	0,024	0,034	-0,027
Fiziksel İhmal	,116*	,186**	,129*
Duygusal İhmal	0,040	,163**	-0,017
Cinsel İstismar	-0,034	-0,001	-0,033

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$ Kullanılan test: Spearman Korelasyon Testi

Bulgular incelendiğinde, Görünüşü Düzeltme ve Yaş ($r = -.168$, $p < 0.01$) puanlarının zayıf seviye ve negatif bir ilişkisi, Görünüşü Düzeltme ve Kardeş Sayısı ($r = -.141$, $p < 0.01$) puanlarının zayıf seviye ve negatif bir ilişkisi, Görünüşü Düzeltme ve Kardeş Sırası ($r = -.118$, $p < 0.01$) puanlarının zayıf seviye ve negatif bir ilişkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Kaçınma ve Kardeş Sayısı ($r = .146$, $p < 0.01$) puanlarının birbiri ile zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi bulunmaktadır.

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Kardeş Sayısı ($r = .166$, $p < 0.01$) puanlarının birbiriyle zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi bulunmaktadır.

Fiziksel İhmal ile Yaş ($r = .116$, $p < 0.01$) puanlarının birbiriyle zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi, Fiziksel İhmal ile Kardeş Sayısı ($r = .186$, $p < 0.01$) puanlarının birbiriyle zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi, Fiziksel İhmal ile Kardeş Sırası ($r = .129$, $p < 0.01$) puanlarının birbiriyle zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi olduğu görülmüştür.

Duygusal İhmal ile Kardeş Sayısı ($r=.163$, $p<0.01$ puanlarının birbiriyle zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi bulunmuştur.

Tablo 2. Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Arasındaki İlişkinin İncelenmesiyle Elde Edilen Bulgular

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1-Görünüşi Düzeltme	1								
2-Olumlu Mantıksal Kabullenme	0.099	1							
3-Kaçınma	.395**	-0.073	1						
4-Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	.184**	-.386**	.360**	1					
5-Duygusal İstismar	.215**	-.196**	.277**	.613**	1				
6-Fiziksel İstismar	.186**	-.205**	.262**	.405**	.463**	1			
7-Fiziksel İhmal	.169**	-.283**	.294**	.716**	.290**	.226**	1		
8-Duygusal İhmal	.145**	-.379**	.316**	.894**	.411**	.237**	.563**	1	
9-Cinsel İstismar	.199**	-.111*	.146**	.376**	.326**	.286**	.145**	.163**	1

** $p<0.01$, * $p<0.05$ Kullanılan test: Spearman Korelasyon Testi

Görünüşi Düzeltme ve Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nin ($r=.184$, $p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi, Görünüşi Düzeltme ile Duygusal İstismar ($r=.215$, $p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi, Görünüşi Düzeltme ile Fiziksel İstismar ($r=.186$, $p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi, Görünüşi Düzeltme ile Fiziksel İhmal ($r=.169$, $p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi, Görünüşi Düzeltme ile Duygusal İhmal ($r=.145$, $p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi, Görünüşi Düzeltme ile Cinsel İstismar ($r=.199$, $p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi olduğu sonucu elde edilmiştir.

Olumlu Mantıksal Kabullenme ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=-.386$, $p<0.01$) puanlarının orta seviye de negatif bir ilişkisi, Olumlu Mantıksal Kabullenme ile Duygusal İstismar ($r=-.196$, $p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve negatif bir ilişkisi, Olumlu Mantıksal Kabullenme ile Fiziksel İstismar ($r=-.205$, $p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve negatif bir ilişkisi,

Olumlu Mantıksal Kabullenme ile Fiziksel İhmal ($r=-.283, p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve negatif bir ilişkisi, Olumlu Mantıksal Kabullenme ile Duygusal İhmal ($r=-.379, p<0.01$) puanlarının orta seviye ve negatif bir ilişkisi, Olumlu Mantıksal Kabullenme ile Cinsel İstismar ($r=-.111, p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve negatif bir ilişkisi olduğu bulunmuştur.

Kaçınma ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nin ($r=.360, p<0.01$) puanlarının orta seviye ve pozitif bir ilişkisi, Kaçınma ile Duygusal İstismar ($r=.277, p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi, Kaçınma ile Fiziksel İstismar ($r=.262, p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi, Kaçınma ile Fiziksel İhmal ($r=.294, p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi, Kaçınma ile Duygusal İhmal ($r=.316, p<0.01$) puanlarının orta seviye ve pozitif bir ilişkisi, Kaçınma ile Cinsel İstismar ($r=.146, p<0.01$) puanlarının zayıf seviye ve pozitif bir ilişkisi olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Göre Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

		n	S.O	S.T	U	Z	p
Görünüşü Düzeltme	Kadın	178	164.98	29366.50	12730.50	-0.42	0.675
	Erkek	147	160.60	23608.50			
	Toplam	325					
Olumlu Mantıksal Kabullenme	Kadın	178	177.16	31535.00	10562.00	-3.00	0.003*
	Erkek	147	145.85	21440.00			
	Toplam	325					
Kaçınma	Kadın	178	159.76	28436.50	12505.50	-0.69	0.492
	Erkek	147	166.93	24538.50			
	Toplam	325					
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Kadın	178	155.89	27748.00	11817.00	-1.50	0.133
	Erkek	147	171.61	25227.00			
	Toplam	325					
Duygusal İstismar	Kadın	178	161.54	28755.00	12824.00	-0.33	0.740
	Erkek	147	164.76	24220.00			

	Toplam	325					
Fiziksel İstismar	Kadın	178	150.53	26795.00	10864.00	-3.97	0.008*
	Erkek	147	178.10	26180.00			
	Toplam	325					
Fiziksel İhmal	Kadın	178	151.14	26903.00	10972.50	-2.64	0.008*
	Erkek	147	177.36	26071.00			
	Toplam	325					
Duygusal İhmal	Kadın	178	156.50	27857.50	11926.50	-1.38	0.168
	Erkek	147	170.87	25117.50			
	Toplam	325					
Cinsel İstismar	Kadın	178	167.27	29774.50	12322.50	-1.39	0.164
	Erkek	147	157.83	23200.50			
	Toplam	325					

* $p < 0.05$ Kullanılan Test: Mann Whitney- U

Olumlu Mantıksal Kabullenme ($U=10562.00$, $Z=-3.00$, $p < 0.05$) alt boyutunun puanları ile cinsiyet değişkeninin anlamlı biçimde farklılaştığı görülmüştür. Elde edilen ortalamalara göre kadınlar erkeklere kıyasla daha fazla puan almaktadırlar.

Fiziksel İstismar ($U=10864.00$, $Z=-3.97$, $p < 0.05$) alt boyutundan, Fiziksel İhmal ($U=10972.50$, $Z=-2.64$, $p < 0.05$) alt boyutundan alınan puanların cinsiyete göre anlamlı seviyede farklılaştığı görülmüştür. Elde edilen ortalamalara göre erkekler kadınlara kıyasla daha fazla puan almaktadırlar.

Görünüşü Düzeltme, Kaçınma, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Duygusal İstismar, Duygusal İhmal, Cinsel İstismar alt boyutu cinsiyet değişkenine göre anlamlı seviyede bir farklılığa işaret etmemektedir ($p > 0.05$).

Tablo 4. Medeni Durum Değişkenine Göre Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılmasıyla Elde Edilen Sonuçlar

		n	S.O	S.T	U	Z	p
Görünüşü Düzeltme	Evli	158	149.69	23650.50	11089.50	-2.49	0.013*
	Bekar	167	175.60	29324.50			
	Toplam	325					
Olumlu Mantıksal Kabullenme	Evli	158	167.84	26519.00	12428.00	-0.91	0.365
	Bekar	167	158.42	26456.00			
	Toplam	325					
Kaçınma	Evli	158	171.88	27156.50	11790.50	-1.66	0.097
	Bekar	167	154.60	25818.50			
	Toplam	325					
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Evli	158	159.09	25136.50	12575.50	-0.73	0.465
	Bekar	167	166.70	27838.50			
	Toplam	325					
Duygusal İstismar	Evli	158	150.84	23832.00	11271.00	-2.45	0.014*
	Bekar	167	174.51	29143.00			
	Toplam	325					
Fiziksel İstismar	Evli	158	155.94	24638.00	12077.00	-1.99	0.047*
	Bekar	167	169.68	28337.00			
	Toplam	325					
Fiziksel İhmal	Evli	158	169.06	26711.00	12236.00	-1.19	0.233
	Bekar	167	157.27	26264.00			
	Toplam	325					

Duygusal İhmal	Evli	158	157.87	24943.00	12382.00	-0.96	0.336
	Bekar	167	167.86	28032.00			
	Toplam	325					
Cinsel İstismar	Evli	158	158.78	25088.00	12527.00	-1.21	0.225
	Bekar	167	166.99	27887.00			
	Toplam	325					

* $p < 0.05$ Kullanılan Test: Mann Whitney- U

Görünüü Düzeltme ($U=11089.00$, $Z=-2.49$, $p < 0.05$) alt boyutundan, Duygusal İstismar ($U=11271.00$, $Z=-2.45$, $p < 0.05$) alt boyutundan, Fiziksel İstismar ($U=12077.00$, $Z=-1.99$, $p < 0.05$) alt boyutundan alınan puanların medeni durum değişkenine göre anlamlı seviyede bir farklılığı olmadığı görülmüştür. Elde edilen ortalamalara göre bekar olanların, evli olanlara kıyasla daha fazla puan aldıkları tespit edilmiştir.

Olumlu Mantıksal Kabullenme, Kaçınma, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal, Cinsel İstismar alt boyutu medeni durum değişkenine göre anlamlı seviyede farklılaşmadığı görülmektedir ($p > 0.05$).

Tablo 5. Yaş Değişkenine Göre Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

		<i>n</i>	<i>S.O</i>	<i>X</i> ²	<i>Sd.</i>	<i>p</i>	
Görünüü Düzeltme	18-23	48	186.92	8.09	3	0.044*	
	24-29	132	171.29				
	30-39	111	147.76				
	40 ve üstü	34	146.81				
	Total	325					
Olumlu Kabullenme	Mantıksal	18-23	48	162.63	0.25	3	0.969
		24-29	132	166.02			
		30-39	111	160.43			
		40 ve üstü	34	160.21			

Yetişkinlerde Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri ve Çocukluk Çağı Travmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	Total	325				
Kaçınma	18-23	48	157.41	2.53	3	0.469
	24-29	132	155.04			
	30-39	111	171.21			
	40 ve üstü	34	174.99			
	Total	325				
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	18-23	48	162.05	4.65	3	0.199
	24-29	132	150.45			
	30-39	111	174.23			
	40 ve üstü	34	176.43			
	Total	325				
Duygusal İstismar	18-23	48	162.99	0.59	3	0.898
	24-29	132	165.29			
	30-39	111	158.33			
	40 ve üstü	34	169.37			
	Total	325				
Fiziksel İstismar	18-23	48	149.01	3.18	3	0.365
	24-29	132	166.27			
	30-39	111	163.13			
	40 ve üstü	34	169.65			
	Total	325				
Fiziksel İhmal	18-23	48	151.83	8.01	3	0.046*
	24-29	132	150.83			
	30-39	111	174.10			

	40 ve üstü	34	189.75			
	Total	325				
Duygusal İhmal	18-23	48	164.06	4.53	3	0.210
	24-29	132	151.07			
	30-39	111	176.69			
	40 ve üstü	34	163.12			
	Total	325				
Cinsel İstismar	18-23	48	163.20	1.89	3	0.595
	24-29	132	167.35			
	30-39	111	156.83			
	40 ve üstü	34	165.96			
	Total	325				

* $p < 0.05$ Kullanılan Test: Kruskal Wallis-H

Olumlu Mantıksal Kabullenme, Kaçınma, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Duygusal İstismar, Fiziksel İstismar, Duygusal İhmal, Cinsel İstismar alt boyutu yaş değişkenine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($p > 0.05$).

Görünüşi Düzeltme puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($X^2=8.09$, $Sd=3$, $p < 0.05$). Bu işlemde sonra iki grubun farkını karşılaştırmak için Mann Whitney-U testi kullanılmıştır. 18-23 yaş arasındaki grubun 30-39 yaş arasındaki gruptan daha fazla puan aldığı görülmüştür.

Fiziksel İhmal puanları yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılığı işaret etmektedir ($X^2=8.01$, $Sd=3$, $p < 0.05$). Bu işlemde sonra iki grubun karşılaştırmalarda seçilen Mann Whitney-U testi kullanılmıştır. 30-39 yaş arasındaki grubun 24-29 yaş arasındaki gruptan daha fazla puan aldığı görülmüştür. 40 ve üzeri yaş arasındaki grubun 30-39 yaş arasındaki gruptan daha fazla puan aldığı görülmüştür.

Tartışma

İnsanların beden algılarını, bu algılamalarla ilgili geliştirdikleri tutum, inanç, duygu, düşünce ve davranışlarını kapsayan beden imgesi kavramı, kişinin bedenini kendi zihninde nasıl algıladığıyla alakalıdır. Gelişimini kültürel etkiler ve kişilerarası ilişkiler gibi etkenlere borçlu olan beden

imgesinin olumsuz bir gelişim göstermesi, bireyin bedeninden ve görünüşünden memnun olmamasıyla ilişkilendirilebilir (Güler, 2020: 6).

Bu çalışmada yetişkin bireylerin beden imgesi baş etme stratejileri ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan araştırma, ölçeklerin alt boyutlarıyla ve çeşitli kişisel verilerle birlikte değerlendirilmiştir. Alt boyutlar Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği'nde, görünüşü düzeltme, olumlu mantıksal kabullenme ve kaçınmadır. Çocukluk Çağı Travması Ölçeği alt boyutları da duygusal istismar, fiziksel istismar, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel istismardır. Araştırmada katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni hal, kardeş sayısı ve kardeş sırası bilgileri de kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucuna göre, Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği'nin görünüşü düzeltme alt boyutunun yaş, kardeş sayısı ve kardeş sırası ile arasında zayıf seviyede ve negatif bir ilişkiye rastlanmıştır. Kaçınma alt boyutunun ise yaş ve kardeş sırasıyla anlamlı ilişkisi bulunamamış, kardeş sayısı ile arasındaysa zayıf seviyede pozitif bir ilişkiye rastlanmış yani kardeş sayısının artması halinde beden imgesiyle ilgili olumsuz durumlardan kaçınmanın da arttığı görülmüştür. Olumlu mantıksal kabullenme alt boyutunun ise hem yaş hem kardeş sayısı hem de kardeş sırası değişkenleri ile arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Kişinin dış görünüşüyle alakalı algılarını, tutumlarını, düşüncelerini ve davranışlarını içeren bir kavram olan beden imgesi kavramının gelişimi, bireyin doğumundan itibaren tüm hayatı boyunca sürmektedir. Aile, çevre ve medya gibi faktörlerin beden imgesinin oluşumunda önemli bir yeri vardır ve bu imgenin şekillenmesi yaşam boyu devam etmektedir (Kozan & Hamarta, 2017: 65). İnsanların beden imgeleriyle ilgili değişkenlere nasıl tepkiler verdiklerini anlamak, yetişkinlikteki beden imgesi kavramını anlamak açısından da önemli hale gelmektedir. Bergeron (2007: 74), un beden imajındaki negatif algıların bireylerin psikolojik uyumlarında olumsuz bir etki yaratacağı, beden imajından memnun olmamanın psikolojik sıkıntıları beraberinde getirebileceği görüşünü destekleyen ve başa çıkma stratejilerinin bu imaja etkisini araştırdığı çalışmada, beden imajından tatmin olamayan bireylerin psikolojik sıkıntı yaşama ihtimalleri ile pozitif bir uyum olduğu görülmüştür.

BİBSÖ alt boyutları cinsiyete göre değerlendirildiğinde kaçınma ve görünüşü düzeltme ile anlamlı bir ilişkisi bulunamamış, olumlu mantıksal kabullenmede ise kadınların erkeklere göre daha fazla puan aldıkları görülmüştür. Benzer bir çalışma olarak Acarer (2019: 111), 200 katılımcı ile yaptığı çalışmada kişilerin Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği'nin hiçbir alt boyutu ile cinsiyet değişkeninin anlamlı bir ilişkisi olmadığı sonucuna varmıştır. Çalışmamızda farklı olarak, olumlu mantıksal kabullenme alt boyutunda kadınların erkeklere göre daha yüksek puan aldığı görülmektedir. Griffiths vd., (2016: 521), cinsiyetin beden memnuniyetsizliği, yaşam kalitesi ve psikolojik sıkıntılarla ilişkisini inceledikleri çalışmalarında ise her iki cinsiyet için anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Artan olumsuz beden

imgesinin, zihinsel ve fiziksel sağlıkla ilgili yaşam kalitesini olumsuz olarak etkilediği ve daha fazla psikolojik sıkıntıya sebep olduğu belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada olumsuz beden imajı ile psikolojik sıkıntı arasındaki pozitif ilişki erkeklerde daha belirgin olarak bulunmuştur.

Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği'nin medeni hal ile olan ilişkisinde, olumlu mantıksal kabullenme ve kaçınma ile arasında bir ilişki bulunamamış ancak görünüşü düzeltmenin bekar bireylerde evlilere göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durum bekarların dış görünüşleri konusunda evlilerden daha özenli olduğuna işaret etmektedir. Sosyal görünüş kaygısıyla ilgili olarak yapılan bir araştırmada bekarların, Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği'nden daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür (Akkuş vd., 2016: 123). Bu araştırmanın sonucu da bekarların dış görünüşlerine daha fazla dikkat ettiklerini göstermektedir.

Araştırmanın Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nden elde edilen sonuçlara göre, kardeş sayısı arttıkça Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nden alınan puan da artmaktadır. Alt ölçeklerde ise duygusal istismar, fiziksel istismar ve cinsel istismar ile yaş, kardeş sayısı ve kardeş sırası değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Fiziksel ihmal ile yaş, kardeş sayısı ve kardeş sırası arasında ise zayıf seviyede bir pozitif ilişki vardır. Aynı şekilde duygusal ihmal alt boyutunun da yaş ve kardeş sırası ile arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken, kardeş sayısı ile arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Buna benzer olarak yapılan bir araştırmada çocukluk çağı travması puanı ile kardeş sayısı değişkeninin anlamlı bir farklılığa sahip olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen sonuca göre, 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan katılımcıların çocukluk çağı travması puanları, kardeş sayısı 1 veya 2 olan katılımcıların çocukluk çağı travması puanlarından daha yüksektir. Yani araştırmaya göre kardeş sayısı değişkeninin çocukluk çağı travması puanları ile arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Alt boyutlarda ise duygusal ihmal ve duygusal istismarın, kardeş sayısının artışıyla birlikte daha çok yaşandığı sonucuna varılmıştır. Aynı çalışmada çocukluk çağı travmaları ile kardeş sırası değişkeni arasındaki ilişkiye de bakılmış fakat ikisi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir (Kourt, 2011: 60-63). Kardeş sayısındaki artışın, ailenin bakım verebilme becerilerini olumsuz olarak etkileyebilmesi ihtimali de elde edilen bulgularla güçlenmektedir.

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nin cinsiyet değişkeni ile anlamlılık düzeyine bakıldığında duygusal/cinsel istismar ve duygusal ihmalle arasında bir ilişki bulunamamıştır. Ancak fiziksel istismar ve fiziksel ihmal alt boyutlarından alınan puanların cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı ve erkeklerin kadınlara göre daha yüksek puanlar aldıkları görülmektedir. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği medeni durum değişkenine göre karşılaştırıldığında, fiziksel/duygusal ihmal ve cinsel istismarla bir ilişkisi bulunamamıştır. Ancak duygusal istismar ve fiziksel istismar alt boyutlarının medeni hale göre farklılaştığı ve bekarların, evlilere göre daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. Çobanoğlu (2020: 45), Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile cinsiyet ve medeni hal değişkenlerinin ilişkisini incelediği

çalışmasında, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile hem cinsiyet hem de medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Benzer olarak çocukluk çağı travmalarıyla ilgili yapılan bir çalışmada kullanılan Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği ile cinsiyet ve medeni durum değişkenleri arasında da anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Bostancı vd., 2006: 104).

Yaş değişkenine göre BİBSÖ ve CTQ puanlarının karşılaştırılması sonucunda elde edilen verilerin anlamlılık düzeyleri ölçeklerin alt boyutlarına göre değişmektedir. BİBSÖ alt boyutlarından olumlu mantıksal kabullenme ve kaçınma yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermezken, görünüşü düzeltme alt boyutu yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. 18-23 yaş grubunun aldıkları puanların 30-39 yaş grubundan daha fazla olduğu görülmüştür. Yani araştırmanın sonucuna göre yaşın ilerlemesi, kişinin dış görünüşünde olumsuzluk olarak gördüğü durumlarla daha az ilgili hale geldiğini göstermektedir. İsmail (2018:53), sosyal görünüş kaygısı ile ilgili araştırmasında yaşın sosyal görünüş kaygısıyla ilişkisini incelemiş ve 18-20 yaş aralığındaki katılımcıların sosyal görünüş kaygılarının, 21-30 yaş aralığında yer alan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu görmüştür. Beden memnuniyetiyle ilgili İspanya’da yapılmış bir çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Yaş grupları ergenler (12-18 yaş), genç yetişkinler (19-30 yaş), orta yaşlı (31-49 yaş) yetişkinler ve ileri yetişkinler olarak ayrılmış ve kişilere beden memnuniyetsizlikleri ile alakalı sorular yöneltilmiştir. Bulgulara göre, yaş ilerledikçe daha az beden memnuniyetsizliği görülmekte ve daha az sosyokültürel baskı hissedilmektedir (Esnaola vd., 2010: 26).

CTQ alt boyutlarının yaş gruplarına göre anlamlılığı incelendiğinde duygusal istismar, fiziksel istismar, cinsel istismar ve duygusal ihmal alt boyutlarının yaşa göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, yalnızca fiziksel ihmal alt boyutunun yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Burada 40 yaş ve üzeri grubun, 30-39 yaş grubundan, 30-39 yaş grubunun da 24-29 yaş grubundan daha fazla puan aldığı sonucu elde edilmiştir. Çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili 14-17 yaşları arasında 912 öğrenci ile yapılan bir çalışmada ihmal, fiziksel ve duygusal ihmal olarak ayrılmadan ele alınmış ve ihmalin, en fazla görülen ruhsal travma olduğu sonucuyla karşılaştırılmıştır. Bu sıklığı sırasıyla duygusal istismar, fiziksel istismar ve cinsel istismarın takip ettiği görülmüştür. Ayrıca çalışmada ihmal ve istismarın bireyin kendine zarar verebilme ihtimalini de artırdığı belirlenmiş ve bu oran ihmal kurbanı katılımcılarda %41.6 olarak tespit edilmiştir (Zoroğlu vd., 2001: 72).

Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği arasındaki ilişkinin incelenmesiyle bazı bulgular elde edilmiştir. Görünüşü düzeltme, olumlu mantıksal kabul ve kaçınma alt boyutları ile duygusal istismar, fiziksel istismar, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel istismar alt boyutları arasında çeşitli ilişkilere rastlanmıştır.

GörünüŖü düzeltme alt boyutunun duygusal istismar, fiziksel istismar, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel istismar alt boyutlarıyla arasında zayıf seviyede ve pozitif bir iliŖkiye rastlanmıŖtır. KiŖinin beden imgesine dair olumsuzluklarını gidermeye çalıŖmasına iŖaret eden görünüŖü düzeltme alt boyutu puanlarının yüksek olması kiŖinin, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından da yüksek puan alma eğilimi gösterdiğine iŖaret etmektedir. KiŖilerin olumsuz beden algılarının çocuklukta travmalarla iliŖkisinin araŖtırıldıđı başka çalıŖmalar da mevcuttur. Tunç (2019: 211), un üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmaları ve yeme tutumlarıyla ilgili yaptığı çalıŖmasında katılımcıların, çocukluk çağında fiziksel ihmal yaŖama oranlarının artmasıyla zayıflıkla daha çok uğraŖtıkları yani yemek yerken kontrollü olmak için daha yoğun bir çaba gösterdikleri görölmüŖtür. Ayrıca cinsel istismara uğrama oranları arttıkça diyetle alakalı beslenme tutumlarının daha fazla bozulduğu ve kalorili besinlerden kaçınma, zayıf olmak için aşırı uğraŖma gibi eğilimlerinin arttığı sonucuna varılmıŖtır.

Olumlu mantıksal kabullenme ve Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nin tüm alt boyutlarıyla arasında negatif bir iliŖki bulunmuŖtur. Beden imgesiyle alakalı olumsuzlukların gerçeğçiliğinin ve iŖlevselliđinin eleŖtirilebilme becerisinin artması, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nin alt boyutlarından alınan puanların azaldığını göstermektedir. Beden imgesi ile ilgili olumsuzluklara mantıklı bir çerçeveden bakmanın önemine dikkat çekilen ve Vücut Algısı Ölçeği ile Beck Umutsuzluk Ölçeği kullanılan bir çalıŖmada, Vücut Algısı Ölçeği'nden alınan puanların artması halinde Beck Umutsuzluk Ölçeği'nden alınan puanların düŖtüđu görölmüŖtür. Zayıf beden imajının, kiŖinin yaŖam doyumuna ve geleceğe bakıŖ açısına olumsuz bir etki edeceği belirlenen bu çalıŖmada, kiŖilerin hayatlarına pozitif bakıŖ açısıyla yaklaŖmaları için erken çocukluk dönemlerinde pozitif bakıŖ açısının oturtulmasının önemi vurgulanmıŖtır (Güler, 2015: 75).

Kaçınma alt boyutu ve Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nin tüm alt boyutları arasında ise pozitif bir iliŖki bulunmuŖtur. Yani birey, beden imgesiyle alakalı olumsuzluklara kaçınma ile tepki gösteriyorsa bu, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından da benzer bir Ŗekilde yüksek puan alma eğilimine iŖaret eder. Sonuçlar, çocukluk çağında yaŖanan ihmal ve istismarın ileride beden imgesine dair olumlu mantıksal kabulü negatif bir iliŖkiyle, kaçınma ve görünüŖü düzeltmeyi ise pozitif bir iliŖkiyle yordadığını yani genel anlamda olumsuz sonuçlar doğuracağını öngörmektedir. Alan yazında çocukluk çağı travmalarının olumsuz sonuçlarını inceleyen farklı çalıŖmalar mevcuttur. (Örsel vd., 2010: 135), çocuklukta duygusal, fiziksel, cinsel istismara uğrayan insanlarla ilgili yaptıkları araŖtırmalarında 15-67 yaŖlarında 183 katılımcıyla çalıŖmıŖ ve bunların 117'sinin çocuklukta duygusal, fiziksel ve cinsel istismardan en az birine; 11 tanesinin de bu istismar türlerinden üçüne birden maruz kaldıkları öğrenilmiŖtir. Aynı zamanda katılımcıların 146'sı duygusal, 129'u ise fiziksel ihmal yaŖantısı bildirmişlerdir. Sonuçlara göre duygusal istismara maruz kalan kiŖilerde duygudurum ve anksiyete bozukluklarına daha fazla

rastlanırken, diğer tanı gruplarıyla istismar türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Cinsel istismara uğradığını söyleyen grubun ise alkol-madde bağımlılıkları ve intihara kalkışma oranları istatistiksel açıdan yüksek olarak bulunmuştur.

Tortamış (2009: 136)'ın kadın sığınma evlerinde kalan 75 kadınla yaptığı araştırmada kadınların yaşadıkları şiddetin türüne göre benlik saygısı ve beden algısı değerlendirilmiştir. Araştırmaya göre, aile üyelerinin duygusal şiddetine maruz kalan kadınların benlik saygısından aldıkları puanlar anlamlı derecede düşüktür. Bu da beden algısı kavramının birey üzerinde yaratabileceği olumsuz imaja vurgu niteliğindedir. Aynı zamanda bu kadınların %84,5'lik kısmı çocukluk dönemlerinde sevdikleri bir faaliyetten sürekli olarak mahrum bırakıldıklarını söylemiştir. Yani çocukluk çağında yaşanan ihmalin kadınların öz değerlendirmelerini ve yetişkinlikteki psikolojik iyi oluşu olumsuz etkilediği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra 18'inden önce fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet görmüş kadınların beden algısı puanlarının, yalnızca duygusal ve fiziksel şiddet görmüş kadınlara göre anlamlı şekilde daha da düşük olduğu görülmüştür. Bu da cinsel şiddetin olumsuz etkilerine bir örnek niteliğindedir.

Sonuç

Yetişkin beden imgesi baş etme stratejileri ve çocukluk çağı travmalarının ilişkisinin araştırıldığı ve sonuçların istatistiksel verilerle desteklendiği bu çalışmada çeşitli bulgular elde edilmiştir. Araştırma, ölçek alt boyutları ve bazı kişisel veriler de eklenerek ele alınmıştır. Kullanılan ölçekler Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği ve Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'dir. Ölçeklerin alt boyutları Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği için görünüşü düzeltme, olumlu mantıksal kabullenme ve kaçınma olarak verilmiştir. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği alt boyutları da duygusal istismar, fiziksel istismar, duygusal ihmal, fiziksel ihmal ve cinsel istismar olarak verilmiştir. Araştırmada Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği görünüşü düzeltme alt boyutunun yaş, kardeş sayısı ve kardeş sırasıyla arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. Yani kişinin yaşı, kardeş sayısı veya kardeş sırasında bir artış olması durumunda kişinin, beden imgesindeki olumsuzlukları gidermeye yönelik çabalarında azalma görülmektedir. Yaşın ilerlemesiyle birlikte kişinin hayatındaki yaşam deneyimlerinin çoğalması, zaman zaman sorunların artışı ve sosyal ilişkilerini geliştirmesinin, bireyin beden imgesine dair olumsuz algılarını daha az düşünmesine ve dolayısıyla bu tarz olumsuz düşünceleri geri plana atmasına, daha az önemsemesine sebep olabilir. Bu noktada yaşın ilerlemesiyle birlikte bireyin, kişisel gelişimine önem vererek hareket etmesi ve düşüncelerini de buraya odaklaması sebebiyle yaş ile arasında negatif bir ilişki olduğu düşünülebilir. Kardeş sayısının ve sırasının artışı ise, ailenin tek çocuğu olmamanın ve en az bir kardeşe sahip olmanın kişi için bir duygusal destek olduğu varsayılabılır ve beden imgesi ile ilgili olumsuz düşüncelerle baş etmede, kardeş sayısının ve sırasının artması kolaylaştırıcı bir etken olarak değerlendirilebilir. Kaçınma alt boyutu ile yaş

ve kardeş sırası arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Ancak kardeş sayısı ile pozitif bir ilişkisi olduğu görülmüştür. Kardeş sayısının artmasının bireyin bedenini saklamasını, dış görünüşüyle ilgili konuşmak istememesini ya da dış görünüşünde beğenmediği herhangi bir unsuru dış dünyaya göstermemek için gayret göstermesini sağlaması yani kaçınma davranışları göstermesini, büyürken aile içinde kendisini kardeşleriyle karşılaştıran dış çevrenin ya da kişinin kendisini kardeşleriyle karşılaştırmasının bir sonucu olarak ortaya çıkabileceği şeklinde yorumlanabilir. Bu noktada ebeveyn tutumunun önemli olduğu düşünülmektedir. Olumlu mantıksal kabullenme alt boyutu ise yaş, kardeş sayısı ve kardeş sırası değişkenleri ile anlamlı bir ilişki göstermemektedir. Bu ölçeğin alt boyutlarının cinsiyete göre anlamlı olarak farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında ise yalnızca olumlu mantıksal kabullenmenin anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği ve kadınların daha yüksek puanlar aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada kadınların kendilerine daha olumlu bir algıyla yaklaştıkları yorumu yapılabilir ancak çalışmamızda yer alan katılımcıların cinsiyete göre dağılımları ve kadın katılımcı sayısının erkek katılımcı sayısından yüksek oluşu ile de sonucun etkilenebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle sonucun başka araştırmalarla karşılaştırılması ve katılımcı sayısının artırılmasının sonuçta değişikliğe sebep olup olmayacağı bilinmemektedir. Ölçeğin medeni hal değişkenine göre incelenmesi ile de yalnızca görünüşü düzeltme alt boyutunda bekarların anlamlı biçimde daha yüksek puan aldıkları görülmüştür. Bu durum, hayatında partnere sahip olmayan bir insanın dış görünüşüne, evli olan bir insandan daha özenli davrandığına işaret etmektedir. Bekarların, ilgi duyabilecekleri potansiyel partnerlere karşı daha iyi göründüklerini hissetmek için çaba göstermeleri ihtimali, bu sonucun elde edilmesinde bir sebep olarak görülebilir.

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği alt boyutlarına göre incelendiğinde yaş, kardeş sayısı ve kardeş sırası değişkenleri ile fiziksel ihmal arasında pozitif bir ilişki, duygusal ihmal alt boyutunun da kardeş sayısı ile arasında pozitif bir ilişkiye rastlanmıştır. Yani kardeş sayısının artışı duygusal olarak ihmal edilme ihtimalini artırmaktadır. Ailenin artan çocuk sayısı ile birlikte her bir çocuğa daha az vakit ayırabilme, onların fiziksel ve duygusal gereksinimlerini karşılamada daha fazla zorlanma gibi senaryolar gerçekleşebilir. Bu da bireyin ailesi tarafından hem fiziksel hem de duygusal olarak ihmaline sebep olabilir. Ölçeğin cinsiyet değişkeni ile değerlendirilmesi durumunda duygusal/cinsel istismar ve duygusal ihmal ile arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak fiziksel istismar ve fiziksel ihmal alt boyutlarının cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı ve erkeklerin daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. Ölçek medeni durum değişkenine göre değerlendirildiğinde duygusal istismar ve fiziksel istismarın medeni hal değişkeninde farklılaştığı ve bekarların evlilere göre daha fazla puan aldıkları tespit edilmiştir. Medeni durum ile fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel istismar arasında anlamlı farklılık görülmemiştir.

Yaş değişkeni gruplara ayrılarak incelendiğinde Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği görünüşü düzeltme alt boyutuna göre, 18-23 yaş grubu, 30-39 yaş grubuna göre daha yüksek puanlar almışlardır. Yani yaş ilerledikçe birey, dış görünüşünde sorun olarak gördüğü her şeyle daha az ilgilenir hale gelmektedir. İnsanların yaşamlarındaki odak noktasının dış görünüşten zamanla uzaklaşarak daha farklı noktalara kayması ihtimali de yaşın ilerleyişiyle görünüşü düzeltme isteğinin azalmasına sebep olabilir. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği fiziksel ihmal alt boyutunun anlamlı olarak farklılaştığı yaş değişkeninde ise 40 yaş üstü grubun 30-39 yaş grubundan daha fazla puan aldıkları ve 30-39 yaş grubunun 24-29 yaş grubundan daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. İnsanların çocuk büyütme konusundaki farkındalıklarının, eğitim seviyesinin her jenerasyonda daha üst kademelere çıkmasıyla artışı mümkün olabilir. Böylece, insanların aldıkları eğitimlerle çocuk yetiştirmedeki farkındalık seviyelerinin artışı daha mümkün hale gelmektedir. Bakım veren, çocuğu kendi ailesinin onu yetiştirme şeklinden daha fazla gösterilmiş bir özenle yetiştirdiği zaman da insanların git gide ihmale daha az maruz kalarak büyümelerinin sağlanabileceği düşünülmektedir. Yaşın küçülmesiyle fiziksel ihmal tablosunun azalması, bu değişimin bir sonucu olabilir.

Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği arasındaki ilişkinin de görünüşü düzeltme ve kaçınma alt boyutunun tüm Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği alt boyutu ile pozitif bir ilişki içinde olduğu ve olumlu mantıksal kabullenme ile negatif bir ilişki gösterdiği tespit edilmiştir. Çocuklukta travmatik yaşantılara maruz kalmanın, insanın beden algısını olumsuz olarak etkilediği ve bu etkilerin yetişkinlik hayatında kalıcı olabileceğini söylemek mümkündür. İhmal ve istismar yaşantılarını deneyimlemeden büyüyen insanların ise, dış görünüşlerine dair algılarının daha gerçekçi ve yapıcı olabileceği de çalışmamızın desteklediği sonuçlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç olarak çocukluk çağında yaşanan ihmal ve istismar gibi travmatik yaşam deneyimleri, bireyin hayatının ilerleyen yıllarında da beden imgesi üzerinde etkili olabilmektedir. Kişinin dış görünüşüne dair olumsuz algılara sahip olması ya da bu imgelerden kaçınmaya çalışması olasılığının doğmasına da sebep olabilen bu travmatik deneyimler, aynı zamanda bireyin beden imgesine dair gerçekçi yaklaşımlara sahip olmasına da engel oluşturabilmektedir.

Kaynakça

Acarer, E. (2019). *Üniversite öğrencilerinde obsesif inanışlar ve beden imgesi ile baş etme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Tez No. 590230) İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

- Acehan, S., Bilen, A., Ay, M. O., Gülen, M., Avcı A., & İçme, F. (2013). Çocuk istismarı ve ihmalinin değerlendirilmesi. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 22(4). ss.591-614.
- Akkus, Y., Turk, R., & Akkuş Aydemir, A. (2019). Evaluating the relationship between healthy life style behaviours and social appearance anxiety. *Journal of Health Science and Profession*, 6(1). ss.120-126.
- Aktepe, E. (2009). Çocukluk çağı cinsel istismarı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(2). ss.95-119.
- Alpaslan, A. (2014). Çocukluk Döneminde Cinsel İstismar. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 15 (2). ss.194-201.
- Atık, D. ve Örtten, T. (2008). İdeal beden imgesini oluşturan sosyal ve kurumsal faktörler ve bu idealin bireyler üzerindeki etkileri. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 25(1). ss.17-35.
- Aydın, E. (2018). *Çocukluk çağı travmatik yaşantılarının psikolojik sağlamlık ve depresyon belirtileri üzerine etkisi*. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Aydın, M., & Vural, G. Z. (2018). Üniversite öğrencilerinin beden imgelerinin yaşam niteliklerine etkisi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4(3). ss.111-121.
- Bergeron, D. P. (2007). *The relationship between body image dissatisfaction and psychological health: an exploration of body image in young adult men*. [Doctoral dissertation, The Ohio State University]. <https://etd.ohiolink.edu/>
- Bilim, G. (2012). *Çocukluk çağı örselenme yaşantıları: Duygu düzenleme, kişilerarası tarz ve genel psikolojik sağlık açısından bir inceleme*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Bostancı, N., Albayrak, B., Bakoğlu, İ., & Çoban, Ş. (2006). Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmalarının depresif belirtileri üzerine etkisi. *New/Yeni Symposium Journal*, 44(4). ss.189-195.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, H. Ö., & Yılmaz, T. I. (2017). Yenidoğan dönemde çocuk istismarı ve ihmali.

https://www.researchgate.net/publication/321624462_Yenidogan_Donemde_Cocuk_Istismari_ve_Ihmali

- Cash, T. F., Santos, M. T., & Williams, E. F. (2005). Coping with body-image threats and challenges: Validation of the Body Image Coping Strategies Inventory. *Journal of psychosomatic research*, 58(2). ss.190-199.
- Çobanoğlu, B. (2020). *Çocukluk çağında travmaya uğramış bireylerin, beliren yetişkinlik döneminde duygusal yeme davranışı ve benlik saygısı oluşumu arasındaki ilişki*. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Demiralp, M., Demiralp, B., Sarıkoç, G., İyigün, E., Açikel, C. ve Başbozkurt, M. (2015). Beden imgesinin yaşam niteliğine etkisi ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 16. ss.82-90.
- Dinleyici, M., & Dağlı, F. (2016). Duygusal ihmal, istismar ve çocuk hekiminin rolü/Emotional abuse, neglect and the role of pediatrician. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 38(2). ss.18-27.
- Doğan, T., Sapmaz, F. ve Totan, T. (2011). Adaptation of the body image coping strategies inventory to Turkish: A validity and reliability study. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 12(2). ss.121-129.
- Esnaola, I., Rodríguez, A., & Goñi, A. (2010). Body dissatisfaction and perceived sociocultural pressures: Gender and age differences. *Salud mental*, 33(1). ss.21-29.
- Griffiths, S., Hay, P., Mitchison, D., Mond, J. M., McLean, S. A., Rodgers, B., & Paxton, S. J. (2016). Sex differences in the relationships between body dissatisfaction, quality of life and psychological distress. *Australian and New Zealand Journal of Public Health*, 40(6). ss.518-522.
- Güler, K. (2015). *Beden imajının üniversite öğrencilerinde yaşam doyumu ve umutsuzluk üzerine etkisi*. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Güler, K. (2020). *Kadınlarda toplumsal cinsiyet rolleri ile erken dönem uyum bozucu şemalar, başa çıkma biçimleri ve beden imgesi baş etme stratejilerinin ilişkisi*. Doğu Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü Doktora Tezi.

- Güneş, İ. (2009). *Medyada yer alan kadın bedeni imgeleri ve kadınlarda beden imgesi hoşnutsuzluğu*. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Haspolat, N. K. ve Kağan, M. (2017). Sosyal fobinin yordayıcıları olarak beden imajı ve benlik saygısı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2). ss.139-152.
- İsmail, M. (2018). *Mutluluğun yordayıcısı olarak cinsel benlik şeması ve sosyal görünüş kaygısı*. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Kaplan, S. J., Pelcovitz, D., & Labruna, V. (1999). Child and adolescent abuse and neglect research: A review of the past 10 years. Part I: Physical and emotional abuse and neglect. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 38(10). ss.1214-1222.
- Karaşar, B., & Öğülmüş, S. (2016). Üniversite öğrencilerinde sosyal onay ihtiyacının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2). ss.469-495.
- Kırat, M. N. (2019). *Ergenlerde sanal zorbalık beden imgesi ve duygusal zekâ arasındaki yordayıcı ilişki*. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Koç, M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17. ss.231-256.
- Koff, E., & Sangani, P. (1997). Effects of coping style and negative body image on eating disturbance. *International Journal of Eating Disorders*, 22(1). ss.51-56.
- Kourt, R. (2011). *18-24 yaş arası üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmalarının dissosiyatif yaşantılar ve suçluluk-utanç duyguları ile ilişkisinin incelenmesi*. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Kozan, H. İ. Ö., & Hamarta, E. (2017). Beliren Yetişkinlikte Beden İmgesi: Bağlanma ve Sosyal Görünüş Kaygısının Rolü Body Image in Emerging Adulthood: The Role of Attachment and Social Appearance Anxiety. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(48). ss.63-81.
- McCabe, M. P., Ricciardelli, L. A., & Finemore, J. (2002). The role of puberty, media and popularity with peers on strategies to increase

weight, decrease weight and increase muscle tone among adolescent boys and girls. *Journal of Psychosomatic Research*, 52(3). ss.145-153.

Muth, J. L. ve Cash, T. F. (1997). Body-image attitudes: what difference does gender make? *Journal of Applied Social Psychology*, 27(16). ss.1438-1452.

Örsel, S., Karadağ, H., Kahiloğulları, A. K., & Aktaş, E. A. (2011). Psikiyatri hastalarında çocukluk çağı travmalarının sıklığı ve psikopatoloji ile ilişkisi. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12(2). ss.130-136.

Özteke, H. İ., (2015). *Bağlanma, eş seçiminde sınırlandırıcı inançlar ve beden imgesi baş etme stratejilerinin romantik ilişkilerde mükemmeliyetçiliği yordaması*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.

Öztuna, D., Elhan, A. H., & Tüccar, E. (2006). Investigation of four different normality tests in terms of type 1 error rate and power under different distributions. *Turkish Journal of Medical Sciences*, 36(3). ss.171-176.

Pelendecioğlu, B., & Bulut, S. (2009). Çocuğa yönelik aile içi fiziksel istismar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1). ss.50-62.

Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1). ss.15-34.

Taner, Y., & Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmali: Psikiyatrik yönleri. *Acta Medica*, 35(2). ss.82-86.

Tortamış, B. (2009). *Sığınma evinde kalan kadınlarda şiddet öyküsü açısından travma sonrası stres bozukluğu, benlik saygısı ve beden algısının değerlendirilmesi*. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Tunç, P. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travması ve Yeme Tutumları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 11(1). ss.203-219.

Uğurlu, Z., & Gülsen, İ. (2014). Çocuk hakları ve hukuki bağlamda çocuğun ihmali ve istismardan korunması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2). ss.1-24.

Zoroğlu, S. S., Tüzün, Ü., Şar, V., Öztürk, M., Kora, M. E., & Alyanak, B. (2001). Çocukluk dönemi istismar ve ihmalinin olası sonuçları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2(2). ss.69-78.

Extended Abstract

Body image is influenced by factors such as gender, age, ethnicity, and culture, which evolve over time and shape people's self-perceptions. It is molded by elements such as a person's physical qualities, society's view of these characteristics, the family's approach, and the media's sense of beauty. Depression, low self-esteem, and social anxiety can all be sign of a negative body image.

These are the results of traumatic experiences in childhood that shape one's body image. And certain childhood experiences can hurt children and affect their adulthood. Anxiety disorder, dissociation, depression, fear, and somatization are all possible outcomes of these impacts. As a result, understanding the types of coping methods performed by persons who have a negative body image can help to protect the person's mental health.

The strategies used by the individual to cope with negative body image are "Appearance Fixing," "Positive Rational Acceptance," and "Avoidance," according to the "Body Image Coping Strategies Scale."

The appearance-fixing method is characterized as hiding or changing the features of an individual's look that he/she believes are flawed. They can spend a significant amount of time hiding and changing their appearance. People who use the avoidance method avoid talking about their bodies and try to hide them. The positive rational acceptance method is more functional than the other strategies, and it encourages people to have a good attitude about their bodies.

When a child is neglected, abused, or witnesses a horrific event, they can develop childhood traumas. In this circumstance, it would be helpful to define child abuse and neglect in order to better understand the horrific conditions that result from child abuse and neglect.

In abuse, there is a pattern that is repeated and intentional. The physical, mental, and psychological wellbeing of the child is damaged. Child neglect is just as important as abuse. When a caregiver fails to perform their responsibilities, the child may be neglected. In general, passive behaviors are included in neglect, while active behaviors are included in abuse.

Method

Research Model

In this study relational screening model was used. The relational screening model is defined as the model used to learn the existence and degree of the relationship between at least two variables.

Purpose of the Study

In this study, it was aimed to examine the relationship between body image coping strategies and childhood traumas.

Study Sample

The study's sample consists of 325 adult volunteers over the age of 18. Simple random sampling method was used in the study. All participants participated in the research on a voluntary basis.

Data Collection Tools

In the study, besides to the Body Image Coping Strategies Scale (BICSI) and Childhood Trauma Scale (CTQ), the sociodemographic form was used to ask about gender, age, education level, marital status, number of siblings and sibling ranking.

Data Analysis

The Kolmogorov-Smirnov test was used to see if the data had a normal distribution, and it was discovered that it did not. The Mann-Whitney U test was used in two-group comparisons because the data from the study did not have a normal distribution. The Kruskal Wallis-H test was used to analyze the difference between the non-parametric multigroup in comparison of quantitative data. The relationship between dependent and independent variables of the study was tested with Spearman Correlation Analysis.

Discussion

In the BICSI findings, a weak and negative relationship was found between the sub-dimension of appearance fixing and age, number of siblings and sibling rank. However, there was no evidence of a relationship between appearance-fixing and gender. Only the sub-dimension of appearance fixing was found to have a significant relationship with marital status and singles got higher scores than married ones. A positive significant relationship was found between CTQ scores and the number of siblings. Considering the level of significance between the gender variable and CTQ, the scores obtained from the physical abuse and physical neglect sub-dimensions differs significantly according to gender and it is seems that men gets higher scores than women. The emotional abuse and physical abuse sub-dimensions differed according to marital status, and single people scored higher than married people according to the marital status variable.

Examining the relationship between BICSI and CTQ, a positive correlation was found between the sub-dimensions of appearance fixing and avoidance with all CTQ sub-dimensions. A negative correlation was found between the positive rational acceptance sub-dimension and all CTQ sub-dimensions.

Conclusion

As a result, traumatic life experiences such as neglect and abuse in childhood can have an impact on body image in the later years of an individual's life. These traumatic life experiences, which may lead to negative perceptions of one's looks or attempts to avoid them, can also impede an individual from having realistic body image approaches.